

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Mivḥar ha-peninim

Ibn-Gabirol, Shelomoh Ben-Yehudah

הדוהי-ןב המלש, לוריבג ןבא

Be-Ṭshernoṽits, 615 = 1854

הרשי ךרד תורה רעש / ןמאנה בהוא תדיבא רעש

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-12379](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-12379)

שער אבירת אוהב הנאמן

אראה פניו היותי עוור ובעת ידבר מי יתן אהי חרש
שער אבירת אוהב הנאמן אמר החכם
שני דברים

אין בעולם יותר מעצים מהם וכל יום ויום
זסף מעוטם ממון מהתר שתוציא אותו לשם שמים
ואוהב נאמן שתבטח בו ואמר אדם אחד לחכם הורני
על מי שאשב עמו אמר לו זאת האבדה לא מצאתי
(תוכפת ואמר באלופך הוא לשון חיבור ייהא נכר
שכלך אם תתחבר לצדיק צדיק אתה ואם

תתחבר לרשע רשע אתה כי כל מין מתחבר למינו
ואמר אם תמצא אלוף אמונך שמרהו כאישון עינך
ובקרובים אל תשכח כי יש אוהב דבק מאח ואמר אל
תחליף אלוף בהנתו באיש הדש ולא ידעתו

שער הורות דרך ישרה כתב החכם לבנו
שלום לך בני

בחירי הבן כתבי ותן לך לעצתי הטובה ותוכחתי
אל תמאס וזה אונך לאמרת ועשה מה שאתה רואה
בכתבי ותשכיל ותצליח בכל דרכיך ואל תשתדל
בזולתו ואל תתעסק בבלעדו ואל תחשוב בבלתו
ודע כי החכמה בלמוד והלמוד בהבנה והתמדה
בחריצות כי הרואות אינן עורות אבל הלכבות

עורים

פירוש

שער אבירת אוהב הנאמן מהתר שאין בו לא גזל ולא

שער הורות דרך ישרה בלמוד מרוב בהבנה דבר

מתוך דבר הרואות הסעמים

עור
כי
ולא
בא
אין
הא
מר
את
כמ
הנ
הח
ויש
הדי
לבו
את
הא
והב
המ
מפ
והע
מרו
העי
שש
בעי
שאי
למד

שער הורות דרך ישרה כח

עורים ע"כ עיין בכתבי ותן לבך במה שיש בו
כי לא תועיל פתיחת העין כאשר יהיה הלב עור
ולא יעוז כריית האוזן : ולא יועיל גודל הגוף וארכו
כאשר יהיה הלב רק משכל : הלא שמעת חכם אומר
אין ראות העין מועילו כשהלב עור : ולא יעוז כריית
האוזן : כאשר הלב עור וכמה יש מבני אדם שירחיבך
מראהו : יכאשר ידבר יחשב אלם : ודע כי המוכיח
את מי שאינו נוכחי : והלומד את מי שאינו למד :
כמגן אל המתים או כצועק אל העץ : והמשכיל
הנלבב יספיק לו המעט מהתוכחת והמלה האחת מן
החכמה יקבענה לחובה : וישים הדברים דמיונים :
וישקול קצתם בקצתם יחכימהו הנסיונות לרוחב לבב
הדעות : והרגש לדברים הנעלמים : וכבר אמר החכם
לבנו דע בני כי המוסר ראש השכל : והשתיקה כוללת
את החכמה : ובקשת החכמה : פתח הטובה ומלבוש
האהבה : ובקשת האולת פתח הרעה ומלבוש השנאה :
והמהילה טובה : והאמונה תפארת לאדם : והיושר
הטוב שבחברים : והחכמה נהלה טובה : והכוב
מפתח האשמים : והחונק גורם רעה : והגורות שנאה
והעברת משכחות הטענה : והמהירות מחלשת העצה
מרוע מוסר : ורוע המוסר מוריש הביוון : ומצמיח

התגרה

פירוש

העינים : ולא יעוז כריית האוזן : כלומר לא יגבר פתיחת האוזן במה
שומע אם אין סלכ רוגס להבין : שירחיבך מראהו : שיגדל מראשו
בעיניך : יחשב אלם : ממיטע חכמתו : נוכחי : לשון ויכוח כלומר
שאינו מחווכח מלבו : הנלבב : בלב חכם : דמיונים : אף למה שלא
למד : הנעלמים : כגון חכמת עליונות סודות הסורה : והעברת לשון

ויחשב

חרש
החכם
דברים
ויום
שמים
הורני
נאתי
א נכר
ה' ואם
מינו
עיניך
מר אל
תו
לבנו
בני
וכחתי
רואה
שתדל
לתו
דה
בבות

גזל ולא
ה' דבר
הס

שער הורות דרך ישרה

התגרה : ורוב השהוק סימן שומה : ומי שהראה שניו
 נתמעט מוראו : והשקר מעשה הקצור : ומביא הרע
 השד וחברת הרעים מפסדת האמונה : וחברת השיבים
 מוסיפה השכל ומחיה הלב : ומזכרת הדעת ומאירה
 דפנים : ומפרסמת הטוב : והמוכר מוכיף בזריזות
 המשכיל : וכמה איש שכל מבלי מוכר : בזוי לו
 בשכלו : ולא הועיל השכל מבלי מוכר : ואשר קנה
 מוסר מוסיף מעלת שכל וזריזות : ולולי המוסר היו
 בני אדם שוים : אבל יתרון קצתם על קצתם כמוכר
 הטוב : ואודיעך כי השומה אין לו רפואה : והוא
 מזה שאין לו הקנה : והמשכיל פאר לעצמו וברכה
 לנפשו וכבוד לביתו ותפארת לחברו ויקר למשפחתו :
 והוא מנשא נפשו ומכניעה באשר יחפוץ : ואם יהיה
 המשכיל רש ויהיה לו לדבר אל המלך ישב עם הגדולים
 ויכנס עם השרים וישבחוהו בני אדם ויתאוהו מכיריו :
 ויתפארו בו אוהביו וידאו אותו שונאיו והוא מוסר את
 נפשו ורועה אותה : ואמר החכם אין למשכיל מוכיח
 כנפשו : ואין לכסיל מוכיח כמשכיל : ואין מנהיג לבני
 אדם כבעל הנסיונות המשכיל : ואין אוהב נאמן כנדיב :
 ולחכם לב יקרא נבון : ולא ילמד האדם אלא במה
 שידע : והימים יחכמוהו במה שלא ידע : ולא יועיל
 המוסר למי שאינו מבין : ואמר החכם כשתשאל על

פירוש האדם

ויתעבר ה' כי למענכם (דברים ג) : התגרה : המחלוקת : שניו : מרונ
 שחקו : והשקר מעשה הקציר : כי השקר אינו מתקיים אלא במהרה הוא
 מוכחש : והמביא הרע : שכל אל מקום חסד סרעה : בזוי לו בשכלו :
 בני אדם בזוי אוחו על שכלו שאינו עושה ומתנהג על פיו : ורועה אוקה :

במהרה

שער הורות דרך ישרה כמ

האדם שאל מי רעהו כי כל מעשה האדם כמעשה
רעהו ע"כ כשתהיה בתוך עם התרעע לטוב שבהם •
ואל התרעע לרע פן תהיה כמוהו: ודע כי האויל אם
יהיה נמצא לא ישאלו עצתו : ואם יפקד לא יפקד
ולא יהיה נכבד כל ימיו • ואם יהיה במושב החכמים
ישמע הדברים ולא יבין ויראה הענינים ולא ירגיש :
וזהו מהדבור הרע במושבות • ומן השיחה לפני חכמי
התורה ומן השחוק לפני החכמים ושמע לחכמי התורה •
והכניע לחכם וכבד את הגדול: ורפה כנפיק לקטן ועיוב
את החנף והגאווה כי הם מזיקים לאדם והם מן השגעון
וקלות הדעת : ודע כי מדות הנדיבים אוהב בני אדם
והתעלם ממומיהם ועויבת הנשירה לחוטא והמחילה
למרמ' והסברת פנים לדל וכבוד האוהבים : ואל תחפש
על עניני בני אדם • ואל תחקור על הדברים • והסתכל
במה צויתך • וצורך יעורך :

שער מצות החכם לבנו

אמר החכם בני אל תקבל ישרה

על אנשי עירך • ואל תבוזה לדבר הקטן כי יבא לדבר
הגדול ואל תחלוק עם אדם כעסן • כי אתה מצער
אותו • ואל יקבצו במושבך אנשים שהולקים לנצוח •
ואל

פירוש

במרעה הטוב • והכנינה טובה אם יהיה נמצא • בחצורת אנשים
חכמים : ואם יפקד • שלא יהיה שם : לא יפקד אין בהעדרו כלום: ורפה
כנפיק לקטן • להכנינו בנחת ודברי נועם : וצורך • כמו לור ילדך
חשי (דברים ל"ג) כינוי לבורא יתנך :

שער מצות החכם לבנו לדבר הקטן בעיניך • או שהוא
קטן לפי בעת: לנצוח שומדים

על

יוד